

Buletin electronic de informare Nr.5/13

Dezvoltare Regională Sud

Sumar:

Vizită de monitorizare în cadrul proiectelor aflate în implementare în Regiunea de Dezvoltare Sud.....3

Îmbunătățirea calității pășunilor – garanția dezvoltării sectorului animalier în condițiile schimbărilor climatice.
.....4

Regiunea Sud: evaluarea și monitorizarea proiectelor în derulare.....7

Noi recomandări în scrierea proiectelor, din partea experților europeni.....8

Specialiștii ADR Sud au participat la congresul 3W, desfășurat la Istanbul.....10

Vizită de monitorizare în cadrul proiectelor aflate în implementare în Regiunea de Dezvoltare Sud

La data de 3 mai, Directorul Direcției Dezvoltare Regională din cadrul MDRC, d-l Valerian Bînzaru, împreună cu reprezentanții ADR Sud au efectuat o vizită de monitorizare în cadrul proiectelor aflate în curs de implementare în RDS. În cadrul vizitei la proiectul **„Reabilitarea zonei de odihnă și agrement Lacul Sărat” din or.Cahul**, a avut loc o ședință de lucru cu scopul de a examina dificultățile apărute în procesul implementării proiectului, și identificarea soluțiilor posibile în ce privește sursa de aprovizionare cu apă curativă a Lacului Sărat. La ședință au participat reprezentanții Ministerului Mediului, Primăriei or. Cahul, AGEOM, președintele raionului Cahul .

De asemenea, pe parcursul zilei a avut loc o vizită la proiectul **„Construcția drumului de acces Dimitrova - Acui”**. Directorul DGDR, d-l Valerian Bînzaru a remarcat lacunele depistate în procesul execuției lucrărilor (așternerea necalitativă a stratului superior de pietriș pe unele sectoare). Antreprenorul a garantat înlăturarea acestor neajunsuri și convocarea comisiei pentru recepție la terminarea lucrărilor până la data de 30 mai.

Vizita de monitorizare a fost finalizată prin examinarea lucrărilor efectuate în cadrul proiectului **„Construcția drumului Codreni-Sagaidacul-Nou”**. A fost apreciat ritmul accelerat cu care se execută lucrările de construcție. În urma discuțiilor cu antreprenorul, s-a constatat că lucrările de construcție a drumului ar putea fi finalizate până la sfîrșitul anului curent.

Îmbunătățirea calității pășunilor – garanția dezvoltării sectorului animalier în condițiile schimbărilor climatice

Clima Republicii Moldova se schimbă permanent și aceste schimbări sunt simțite de oameni prin variația temperaturii și cantitatea precipitațiilor. Fenomenele meteorologice extreme din ultimii ani, afectează întreg teritoriul Republicii Moldova, și îndeosebi Regiunea de Dezvoltare Sud. Schimbările climatice reprezintă o provocare prioritară, cu care se confruntă umanitatea în secolul XXI și nu mai ține de viitorul îndepărtat. Efectele negative ale secetei înregistrate pe teritoriul Moldovei se răsfrâng tot mai intens asupra agriculturii.

Pășunile reprezintă o sursă importantă de nutrețuri pentru animalele domestice, dar și un mijloc de prevenire și combatere a eroziunii solului; precum și un mijloc de îmbunătățire a structurii și fertilizării solului. În majoritatea localităților, pășunile se află într-o stare nesatisfăcătoare, din punct de vedere ecologic și economic. Degradarea terenurilor cu pășuni, în condițiile de secetă, necesită implicarea urgentă a autorităților publice locale, dar și a cetățenilor, prin măsuri de atenuare a efectelor negative ale climei pentru păstrarea pășunilor în stare productivă.

Acordarea suportului autorităților publice locale din regiunea Sud, pentru îmbunătățirea calității pășunilor degradate, este unul din obiectivele de colaborare al ADR Sud cu Asociația Bird Life International, filiala din Ucraina, în cadrul

proiectului "**Consolidarea instrumentelor economice și juridice pentru conservarea biodiversității stepei, adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor acestora. (Biodiversitatea stepei)**". În acest context, în iarna anului 2013, ADR Sud a acordat suport logistic și organizațional la încheierea contractului de grant în sumă de 5 mii euro cu primăria comunei Ecaterinovca, raionul Cimișlia, pentru realizarea unui mini- proiect, privind îmbunătățirea calității pășunilor publice. Activitățile proiectului au fost realizate în 3 direcții:

1. Îmbunătățirea naturală a calității pășunilor pe un teren de 5 hectare. În acest scop, au fost efectuate următoarele lucrări:

- îndepărtarea vegetației lemnoase (arbuști, copaci),
- boronirea suprafeței pășunilor și introducerea îngrășămintelor minerale.

2. Îmbunătățirea calității pășunilor prin însămânțarea cu semințe de culturi perene pe o suprafață de 5 hectare. Din contul suportului acordat, s-au efectuat lucrări agrotehnice de pregătire a solului pînă și după semănat, și au fost procurate semințele.

3. Crearea unei plantații de sparcetă pe un teren de 10 hectare în scopul producerii finului. Tot din acest suport financiar, au fost procurate semințele de sparcetă și îngrășămintele minerale. Restul lucrărilor agricole, au fost executate cu participarea cetățenilor și a comunității.

02/04/2013

Aceste plantații urmează a fi îngrijite timp de 2 ani și se vor exploata numai începând cu anul al 3-lea. Creșterea productivității pășunilor erodate prin regenerarea lor, va contribui în mare măsură la întărirea bazei furajere-una din problemele esențiale ale zootehniei, pentru creșterea atât a șeptelului de animale cât și a productivității lor. Revigorarea pășunilor existente este importantă sub aspect calitativ, dar și cantitativ, deoarece pășunile, au un cost de producție relativ mic, comparativ cu producerea altor furaje.

Experiența primăriei Ecaterinovca de îmbunătățire a calității pășunilor, servește ca o bună practică, care ar putea fi preluată și

de către alte comunități din regiune. Colaborarea ADR Sud cu **Bird Life International**, va continua prin promovarea antreprenoriatului în agricultură, în condițiile schimbărilor climatice prin diversificarea culturilor agricole, în special a celor etero-oleaginoase.

Regiunea Sud: evaluarea și monitorizarea proiectelor în derulare

La data de 22 mai, un grup de specialiști ai Agenției de Dezvoltare Regională Sud, au efectuat o vizită de monitorizare în satul Zaim, pentru a evalua mersul lucrărilor în cadrul proiectului **"Amenajarea drumului de acces spre Casa-Muzeu "Alexei Mateevici"**. Aici, împreună cu responsabilul tehnic, dirigintele de șantier și primarul

localității, au evaluat situația pe șantier. În rezultatul acestei inspectări, s-a constatat, că lucrările decurg conform graficului stabilit - lucrările de așternere a stratului de pietriș s-au realizat la 80% și se instalează bordurile. Se preconizează ca până la 5 iunie 2013 lucrările să fie încheiate.

La proiectul **"Complexul sportiv din or. Căușeni"**, specialiștii Agenției de Dezvoltare Regională Sud au constatat, că lucrările sînt la un grad avansat de executare. În prezent, se realizează lucrări interioare de finisare - instalarea plăcilor de teracotă în spațiile igienice și instalarea tribunelor în sala mare. De asemenea, se realizează și lucrări de amenajare a terenului aferent complexului, care s-ar putea finaliza la sfîrșitul lunii mai.

Conform cursului lucrărilor în cadrul proiectului **"Turismul sportiv în promovarea imaginii regiunii"**, finalizarea lor ar putea avea loc la sfîrșitul lunii iulie.

Menționăm că obiectivul general al proiectului este :

Consolidarea cooperării regionale între raioanele

Căușeni, Cimișlia, Ștefan Vodă, creșterea

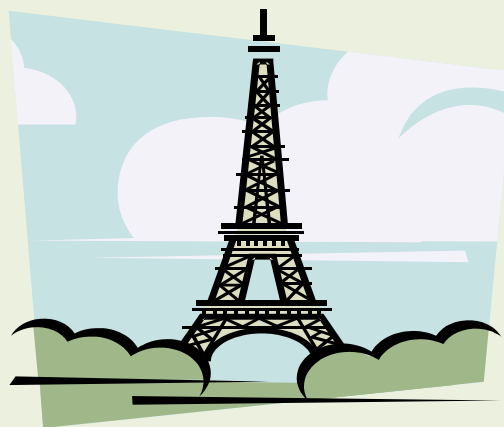
competitivității în promovarea modului sănătos de viață,

pregătirea sportivilor de performanță și prestarea

serviciilor în cadrul turismului sportiv prin edificarea

Centrului de Tineret și Sport în orașul Căușeni.

Noi recomandări în scrierea proiectelor din partea experților europeni

La data de 16 mai 2013, în incinta consiliului raional Cimișlia, a avut loc ședința grupului de lucru responsabil de elaborarea notei conceptuale la primul proiect pilot în Dezvoltarea Regională din Regiunea de Dezvoltare Sud „**Facilitarea dezvoltării afacerilor noi prin crearea incubatorului regional de afaceri în or. Cimișlia**”.

Din grupul de lucru au făcut parte reprezentanți ai Consiliilor Raionale Cimișlia și Basarabeasca, ai ADR Sud, ai MDRC, angajați ai proiectului și experți internaționali în cadrul proiectului.

Principalele obiective ale atelierului de lucru au fost:

- Prezentarea variantei îmbunătățite a Notei Conceptuale;
- Lucrul în echipă în vederea elaborării analizei SWOT a proiectului pentru a identifica principalele provocări în implementarea proiectului;
- Elaborarea planului de acțiuni de

implementare a obiectivelor proiectului pentru perioada imediat următoare, 20 mai – 02 iulie 2013;

- Vizita pe teren la potențialul Incubator de afaceri Cimișlia.

Activitatea a debutat cu o scurtă prezentare făcută de către d-l **Igor MALAI, șef-adjunct al Direcției Generale Dezvoltare Regională, în cadrul MDRC**, lider de proiect din partea R. Moldova.

Patrick NODDINGS, expert Twinning (Franța), a venit cu unele recomandări, în ce privește eficiența activității:

- elaborarea unui plan de acțiuni în implementarea proiectului, unde vor fi stabilite acțiunile concrete și responsabilii pentru fiecare activitate care urmează a fi realizată până la următoarea întrunire (02 iulie 2013);

Anne AZAM-PRADEILLES, Consilier Rezident în cadrul proiectului Twinning (Franța), a menționat că pentru a avea succes în implementarea proiectului dat, trebuie să definim exact:

- un incubator de afaceri;
- funcțiile și misiunile unui incubator de afaceri;
- tipurile de servicii pe care le poate oferi un incubator;
- elementele necesare pentru existența unui incubator de afaceri.

Gabriela MACOVEIU, expert internațional Twinning, a enumerat

problemele cu care se confruntă nota conceptuală a proiectului dat, și anume:

- Nevoia acută de localizare a micilor întreprinderi;
- Lipsa, în regiune, a unui serviciu de consultanță permanent (au fost doar consultanțe pasagere);

În rezultatul vizitei pe teren, grupul de lucru a constatat starea dezastruoasă a edificiului, astfel încât ar implica cheltuieli mari, punând în incapacitate implementarea proiectului dat. Ca rezultat, experții au propus identificarea unui nou edificiu pentru incubatorul de afaceri.

Atelierul s-a încheiat cu o ședință de dezbateri în incinta ADR Sud, la care au participat echipa Proiectului Twinning împreună cu Directorul ADR Sud - Maria Culeșov și specialiști ai ADR Sud, desemnați pentru proiectele pilot în grupurile de lucru: Tatiana Aramă, Alexandru Sîrbu, Viorica Cuțitaru, Andrei Tocaru.

În aceeași componență, grupul de lucru s-a deplasat la Leova la data de 17 mai. Aici s-au reunit în cadrul ședinței de elaborare a notei conceptuale la cel de al doilea proiect pilot în dezvoltare regională din Regiunea de Dezvoltare Sud „Alimentare cu apă din râul Prut pentru 3 raioane din RDS”.

Ședința de lucru a fost deschisă de D-na Efrosinia GREȚU, președintele raionului Leova, președinte a Consiliului Regional de

Dezvoltare Sud, care și-a exprimat susținerea pentru politica de Dezvoltare Regională, promovată de Guvernul Republicii Moldova și implementată de Agențiile de Dezvoltare Regională și Consiliul Regional de Dezvoltare, cu suportul MDRC și a partenerilor de dezvoltare.

Atelierul a avut următoarele obiective:

- Prezentarea variantei îmbunătățite a Notei Conceptuale;
- Lucrul în echipă în vederea elaborării analizei SWOT a proiectului pentru a identifica principalele provocări în implementarea proiectului;
- Elaborarea planului de acțiuni de implementare a obiectivelor proiectului pentru perioada imediat următoare, 20 mai – 02 iulie 2013.
- Vizita pe teren la Incubatorul de afaceri Leova;

Anne AZAM-PRADEILLES a menționat că la finele implementării proiectului Twinning, componenta 3, vom avea ca rezultat nu numai 6 proiecte pilot în Dezvoltare Regională, dar vom avea și un

proiect de manual - „**Proiecte - pilot de dezvoltare regională în Moldova: metodologie de studiu de caz**”, cu anexe care vor conține o descriere a pașilor în implementarea proiectului și alte materiale obținute în cadrul implementării proiectului (acorduri, hărți, note informative, fotografii, etc.)

Grupul de lucru a elaborat prima variantă a hărții care indică traseul conductei magistrale de apă. Au fost analizate două opțiuni de traseu a conductei magistrale de apă, prima - prevedea trecerea magistralei paralel cu drumul public, a doua - propune traseul prin câmpurile de culturi agricole.

Urmează ca până la reuniunea viitoare să fie consultate și respectiv, studiate:

- hărțile topografice existente pe fiecare raion;
- viziunile inginerilor cadastrali și a specialiștilor în geodezie și cartografie;
- situația traseului de irigare utilizat în perioada anilor '80 și de analizat oportunitatea utilizării schemei în proiectul actual;
- terenurile aferente traseului propus și cererea de apă pentru irigare din partea consumatorilor.

În încheiere, grupul de lucru a efectuat o vizită la Incubatorul de afaceri din Leova, de

unde au preluat sfaturi și idei pentru implementarea cu succes a aceluiași proiect și în Cimișlia. La stația de captare a apei, din orașul Leova, s-au documentat despre activitatea întreprinderii, proiectele implementate în ultima perioadă, capacitatea de extindere și de acoperire cu servicii pe raza propusă în cadrul proiectului (Leova, Cimișlia, Basarabeasca).

Următoarea convocare a grupului de lucru, va avea loc la data de 2 iulie 2013, pentru a evalua îndeplinirea sarcinilor propuse și stabilirea noilor pași în implementarea proiectului.

Amintim că Proiectul este implementat de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, în toate cele trei regiuni de dezvoltare, și are ca obiectiv principal elaborarea unor proiecte bine structurate atât din punct de vedere conceptual, cât și al cererii de finanțare. Obiectivul general al proiectului Twinning este de a contribui la eforturile țării de a face față provocării de dezvoltare regională.

Specialiștii ADR Sud au participat la congresul 3W, desfășurat la Istanbul

Congresul Internațional pe deșeuri solide, apă și apă uzată, găzduit de către Municipality Metropolitană Istanbul și Corporația de Protecție a Mediului și Prelucrare a Deșeurilor (**ISTAC**), a avut loc între 22 - 24 mai 2013, cu locația în or. Istanbul, Centrul de Congrese Halic. Evenimentul a fost petrecut în colaborare cu Ministerul Mediului și al Urbanismului din Turcia, Ministerul Protecției Pădurilor și Bazinelor Acvatice din Turcia, Serviciul

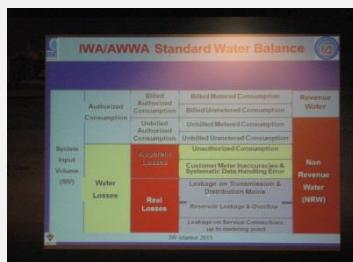
de administrare a serviciului de apă și canalizare din Istanbul (**ISKI**), Departamentul de Stat a lucrărilor hidrotehnice din Turcia (**DSI**), Uniunea orașelor și guvernelor locale din Orientul Mijlociu și Asia de Vest (**CGLU-MMGA**), Uniunea Municipalităților din Turcia (**TBB**), universități și instituții din domeniu.

Din partea **Republicii Moldova** la eveniment au participat reprezentanții **Ministerului Mediului, Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), ADR Sud, „Apă Canal” Cahul**. Suportul financiar și logistic pentru deplasare a fost acordat prin intermediul proiectului **GIZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”**.

Scopul Congresului a fost să convoace părțile interesate regionale și internaționale din întreaga lume, în special din regiunile învecinate **Turciei- Balcani, Orientul Mijlociu, Asia Centrală; Africa și Europa**. Reuniunea a oferit o platformă la nivel mondial pentru părțile interesate internaționale și regionale pentru a încuraja o mai bună coordonare și colaborare între autoritățile locale și regionale, profesioniști internaționali și regionali de deșeuri și apă, cercetători, reprezentanți ai societății civile, sectorul privat, practicieni și operatori.

Unul dintre principalele obiective ale Congresului este de a crea soluții durabile necesare pe termen mediu și lung, ținând cont de caracteristicile geografice vecine și provocări majore cu experiență în regiune. Participanții au avut posibilitatea să se informeze despre cele mai recente cercetări științifice și studii, care au fost prezentate la sesiuni tehnice. De asemenea, împreună cu reprezentanți ai diferitor instituții și organizații, care caută soluții la probleme similare, s-a realizat un schimb de experiență și deschiderea unor noi perspective pe diverse ramuri a eficientizării procesului de administrare a deșeurilor.

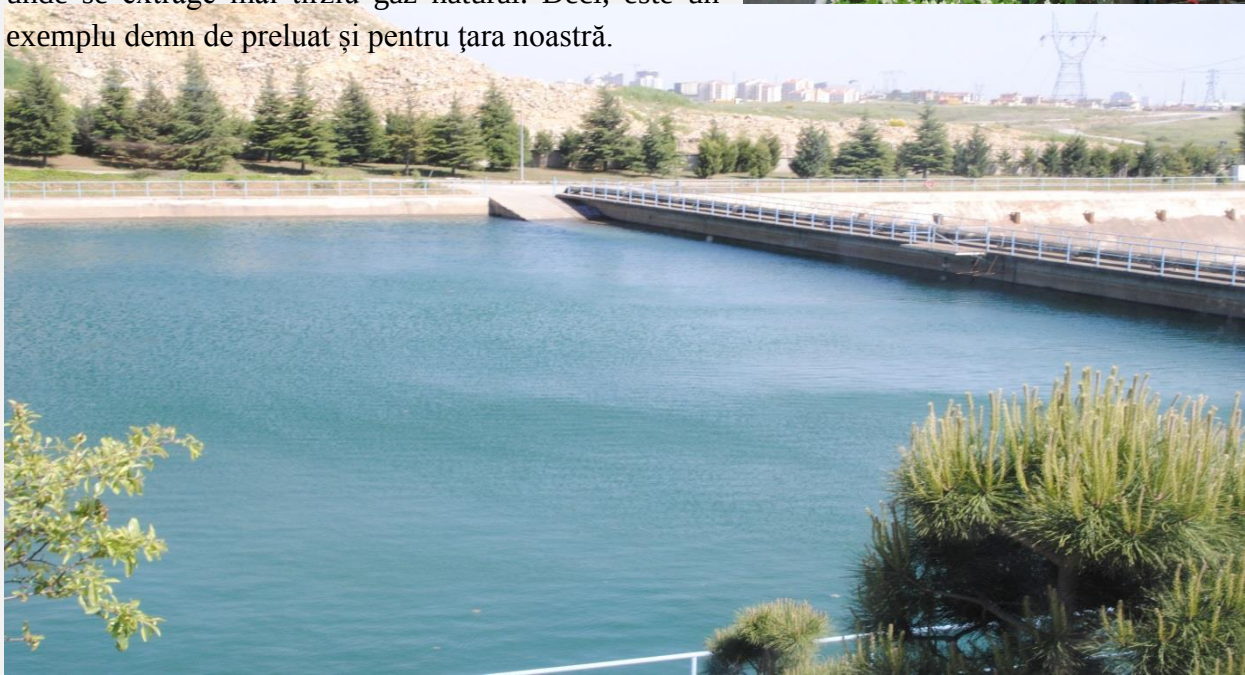

Gradul înalt de automatizare al proceselor tehnologice este un mare avantaj, deoarece prezintă o economie a forței de muncă, exploatarea utilajelor și energiei electrice, datorită unui control permanent al rotațiilor pompelor, dozarea precisă a substanțelor chimice, curățirea filtrelor doar la atingerea unui anumit nivel de poluare.

Evenimentul s-a făcut remarcant prin spectrul larg de probleme abordate, oportunitatea oferită invitaților de a participa selectiv la sesiunile propuse și consolidarea cunoștințelor acumulate prin efectuarea vizitelor în teren.

Organizarea unor asemenea evenimente contribuie la crearea unei platforme de coordonare între profesioniști, cercetători, reprezentanți ai ONG-urilor de mediu și cei care elaborează și aplică legislația în domeniile apei și canalizării, managementului deșeurilor. Participanții au avut posibilitatea de a face schimb de cunoștințe și experiență, evenimentul insistând pe prezentarea celor mai inovative echipamente, vehicule, proiecte și practici.

Este un exemplu pentru noi folosirea rațională a resurselor naturale și acvatică. Apa de ploaie este colectată în bazine de acumulare special amenajate, iar apa uzată este prelucrată la stațiile de epurare și folosită în procese tehnologice sau la irigare. Nămolul este folosit ca îngrășământ natural și practic gratuit, în incinta stației de epurare sunt construite sere, unde se cresc flori. Deșeurile solide sunt selectate și reciclate, resturile alimentare și cele de proveniență naturală se depozitează pe straturi în locuri special amenajate, de unde se extrage mai târziu gaz natural. Deci, este un exemplu demn de preluat și pentru țara noastră.

ADR Sud vă dorește să
aveți o vară plină de
farmec, cu amintiri de
neuitat!

Buletinul informativ este elaborat
de Agenția de Dezvoltare
Regională Sud, instituție publică
necomercială, creată
pentru implementarea obiectivelor
de dezvoltare regională.
Pentru informații detaliate
contactați Specialistul în
planificare strategică și programare

Ana Donia

Tel.024126286

e-mail -

adrsud@gmail.com

Agenția de Dezvoltare Regională Sud

Cooperare pentru dezvoltare

Or.Cimișlia, str.Ștefan cel Mare, 1